

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

ΤΟΥ Κ. ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ

(Πρωτοχρονιάτικο διήγημα)

Από τό πρωτικό πολύ πρωτικό, είχε κατέβει στόν σταθμό δ Μιχαλιός, δ Μανιθέλλας, περιμένοντας τήν έξαδέλφη του, πού έρχόταν από τή Ζηλιάχωσα, με τό τραίνο τής Θεσσαλονίκης.

“Η, γιά νά πούμε τήν άλήθεια, ή έξαδέλφη του, δέν ήταν έξαδέλφη του, άλλα έξαδέλφη τής γυναικάς του, τής Συρματζούδας, πού ήταν από έκει φηλά. Γιατί δ Μιχαλιός δ Μανιθέλλας, ήταν Αθηναίος γνήσιος και άκλόνητος, όπως δ Παρθενώνας, τό καφενείον Ζαχαράτου και τό Πρωτοδικείο έδω καί... δέκα χρόνια.

Τώρα, θά πήγε: «πού θρήκε τή Συρματζούδα, από τή Ζηλιάχωσα;»

Πολεμική... άνάγκη!

Στρατιώτης ύπηρε τήν προκάλυψι, τόν στείλαν στή Ζηλιάχωσα, θρέθηκε ώς θεοθός σωφέρ, αύτοκινήτου στρατιωτικού, γιά τήν έπικοινωνία τών τμημάτων, γνώρισε τή Συρματζούδα, χοντρές κουθέντες, στούς δικούς τής έλεγε πώς ήταν μεγαλέμπορος στόν Πειραιά και έργοστασιάρχης σπίρτων και λουμινιών στήν Αθήνα, τό κεφάλι τους έφούσκωσε, ήταν κ' ή Συρματζούδα ώμορφη, είχε και προΐκα άρκετή, τού άρεσε, τής άρεσε, θρήκανε κ' αύτοί συμφέρονταν, άποκυτατασήσυνε τήν κόρη τους, με έναν Αθηναίον θιομήχανο, τήν πήρε, τή στεφάνωσε, πέρασε τή θητεία του σε μήνας μέλιτος γηνησίου τής Ζηλιάχωσας, και δταν απολύθηκε κατέθηκαν ζευγάρι στήν Αθήνα.

Έκει ή Συρματζούδα, ούτε τά έμπορικά του είδε, ούτε τά έργοστασία του θρήκε πουθενά, μά ούτε καί... λουμίνια, ούτε καντλήθρα πουθενά.

— “Ενεκα καί... κρίσις, δικυιολογήθηκε δ Μιχαλιός.

Καί ή Συρματζούδα ένεκαρτέρησε κι' άρκεσθηκε στά παρόντα και τά εύρισκομενα.

— Άλλα ποιά παρόντα και ποιά εύρισκομενα;

— Ο έργοστασιάρχης και μεγαλέμπορος τός Πειραιώς, προτού νά πάη στρατιώτης, ήταν γυρολόγος πωλήτης φυτιλιών, λουμινιών, καρφιτσών κι' άλλων ψιλικών.

— Χίλιες καρφιτσές μιά δραχμή!

— Χαρτί, κύριος, και φάκελλο: μολύβια, τσιμπιδάκια, και θουλώματα. — Κόσμε, δέν άκους;

Σάν έμαθε «σωφέρης» στό στρατό, άφησε τό παλαιό του τό έμπόριο και προσελήφθη σε κάποια έταιρεία, δουλεύοντας ώς «θεοθός σωφέρης» στά λεωφορεία της ή δόηγός στά άλλα, τά «ταξί» της, δταν έρχοντουσαν ξένοι ή έπαρχιώτες στήν Αθήνα και θέλανε νά γυρίσουνε και νά ίδουνε τά άρχαία της και τά περίεργα.

Ζυύσανε καλά. Ρετσίνια είνε στήν Αθήνα μπόλικη και φθηνή. Η Συρματζούδα δέν είχεν άξιώσεις, δ Μιχαλιός δέν έκοψε κανένα, δν καί τό «έτσουζε» πολύ — άλλα στήν ώρα του — και δ καιρός περνούσε, ώσπου ήρθε τό γράμμα από τήν έξαδέλφη της, πού ήταν δασκάλα δτι: «Ερχεται τώρα τίς γιορτές, Χριστούγεννα, Πρωτοχρονιά και Φώτα.. πού έχουνε διακοπές... γιά νά ίδη τά άξιοθέατα τών Αθηνών, γιά τά δποία τόσα άκούει και διαβάζει και νά γνωρίση τήν Πρωτεύουσα, πού οι Παληνεύλασίτες, έδω άπάνω στή Ζηλιάχωσα τής λένε, — γιατί αύτή δέν κατέθηκε ποτέ — πώς είνε Παφύγης θά έρερης γιά τήν Α-

Μεγαλέμπορος σπίρτων στήν Αθήνα

— Εχει τήν είδε, τήν άγαπησε...

ρισάκια.

Καί τελείωνε τό γράμμα:

«Σύ τώρα Συρματζούδα μου, πού είσαι πειά Πρωτεινούσιάνα και θά ξέρης τήν Αθήνα, άπ' δέσω και' άνακατωτά, θά μ' άδηγήσης γιά νά τή γνωρίσω και νά τή θαυμάσω και έγώ.»

— Καί τώρα! είπεν στόν άνδρα της, ή Συρματζούδα, τί θά γίνω!... Πού νά τήν πάω και νά τήν άδηγήσω έγώ, πού δέν έρω νά διγώ, ούτε έξω από τό σπίτι;...

— “Εννοια σου, γυναικούλα μου, είπεν δ Μιχαλιός, κι' έγώ τό πράγμα θά τό κανονίσω.

— Κύτταξε, Μιχαλάκη, σε παρακαλῶ, γιά νά μή γίνω ρεζήλι στήν έξαδέρφη μου.

— “Εννοια σου, σοῦ είπα!...

Καί τά κανόνισε.

Ζήτησε αδεια από τόν προϊστάμενο και έπειδή έκεινος τού άρνηθηκε, παρουσιάσθηκε μένερμένο χέρι στής έταιρείας τό γιατρό, τού είπε πώς έπαθε «στραγγαλισμό», άδηγώντας ένα αύτοκίνητο, δέν έρω πόσων τόνων, και γλυτώνοντάς το από κάποια σύγκρουσι σε μιά κακή στροφή, και πώς έπαθε τό χέρι του από τούτο, και πώς έχει καί πτώσι τών νεφρών.

— Γιατρέ μου, ούτε νά κινήσω τό χέρι μου, μπυρώ, γιά νά πιω ένα ποτήρι μένερμό.

— Ο γιατρός έξήτασε τό χέρι του. Στραβομουτσούνιαζε, μή θρίσκοντας κάτι τι τό σοθαρό, μά κι' δ Μιχαλιός φώναζε, τόσο πολύ, δταν τόν άγγιζε, πού δέν τόν αφήνε διόλου νά τού τό έξετάση. Τέλος, γιά νά τόν ξεφορτωθή από τό κεφάλι του και νά γλυτώση και από τίς φωνές του, τούδωσε ένα πιστοποιητικό, πώς έχει άνάγκην «δεκαημέρου άναπαύσεως, ώς «παθών έν τή ύπηρεσία».

Φορτωμένος μέ τό πιστοποιητικό, δ Μιχαλιός, πήγε στήν έταιρεία γιά τήν αδεια και φορτωμένος μέ τήν αδεια, πήγε στή Συρματζούδα κι' έδέχθη τά συγχαρητήρια και καμαρωμένος, γιά τά συγχαρητήρια, πήγε πρωι-πρωι, χαράματα άκομη, στό σταθμό, γιά νά δεχθή τήν έξαδέρφη.

Τά είχε καταφέρει δλα, μιά χαρά...

* * *

— Μή στενοχωρεῖσαι, έξαδέρφουλα μου, και θά σε πάω, έγώ σε δλα τά άξιοθέατα. Ξέρεις πώς τά έρω, νεράκι, στό δρκίζομαι, Εγώ πηγαίνω τούς Έγγλεζους, τούς Γάλλους, τούς δστέρυς, και δλους τούς μεγάλους, σάν έρχονται γιά νά μᾶς δοῦν!.... Και πήρα και αδεια, γιά σένα έξαδέρφουλα μου, δέκα δλόκληρες ήμέρες, γιά νά σε γυρίσω!

— Μιχάλη μου, είσαι τζοβατρί, είσαι θησαυρός. Είπα κι' έγώ, πού νά περάσω τίς γιορτές μου! Είνε Χριστούγεννα, Πρωτοχρονιά... Καλά έκαμα και ήρθα! Ετσι θέγνωρίσω και τήν Αθήνα, τήν Πρωτεύουσα, πού πρώτη φορά, τώρα τήν θλέπω!

— “Εννοια σου σένα, έξαδέρφουλα μου και δταν θά έρερης γιά τήν Α-

Πειραιᾶ

θήνα περισσότερα ἀπ' δσα ξέρουν οι καθηγηταὶ ποὺ είνε στὴ Ζηλιάχωχα κι' ἄς είνε κιν Παληοελλαδίτες. "Εννοισ σου, σύ, σου είπα. 'Εγώ είμαι μοναδικός αὐτά. Τὸ ἐπάγγελμά μου είνε, ξα- γι' αὐτά. Τὸ ἐπάγγελμά μου καὶ ἀφησε πούμαι καὶ 'Α- θηναῖος βέρος..."

Τὴν ἄλλη μέρα, θγήκανε πρωι-πρωι. "Η Συρματζούδα ἔμεινε νὰ μαγειρέψῃ τί- ποτε.

— "Ασ' τηνε αὐτή, τῆς είπεν δ Μιχα- λίδης, αὐτή τὰ είδε ἑκατὸ φορές, καὶ τάχει πειά χορτάσει. Πᾶμε κατὰ τὸ Ζάππειο.

Κατεβαίνοντας ἀπὸ τὴν πλατεῖα τοῦ Κολωνακιοῦ, είδαν σὲ μιὰ ταβέρνα μέσα, ποὺ τηγανίζανε λουκάνικα.

— Πᾶμε νὰ πάρουμε ἔνα μεζέ, καὶ νὰ πιοῦμε μιὰ στὸ πόδι; Είνε μιὰ ταβέρνα ἀριστοκρατική. Γρέπει νὰ τὴν δῆς.

— 'Εγώ, δασκάλα, νὰ πιῶ κρασί, στὰ

Δασκάλα στὴ Ζηλιάχωβα μαγειρεῖα;

— Δὲν θαρυέσαι, ξαδερφούλα μου, ἐδῶ είνε τῆς μόδας. "Αν είσαι μάλιστα δασκάλα, καὶ δὲν μεθᾶς κάθε θδομάδα, στὴν τα- βέρνα, παύεσαι. "Ελα, ποὺ είσαι, κάπελα; "Ενα κατοστάρακι, δυὸ ποτήρια καὶ μεζέ, μὲ πιτεράκι κόκκινο... 'Εβίθα.

— "Άλλο ἔνα ξεδερφούλα μου;

— Μά, πρωι-πρωι;

— "Α, είνε ἀπαραίτητο. Τὸ θέλει ή 'Αθήνα!

— Εἰσεγείαν.

Σηκώθηκαν νὰ τραβήξουνε πιὸ κάτω. Σὸν κατεβήκανε ἔκει κοντὰ στὸ Στάδιο, στάθηκε δ Μιχαλίδης, ξαφνικά.

— Βρέ, δῶ κοντά, εἰν' δ παληαδερφός δ "Αγγελος! Μιὰ εύκαιριά νὰ τὸν δῶ, καὶ νὰ «σφίξουμε» κανένα ποτηράκι. Γειά σου, θρέ

"Αγγελε, παληαδερφέ.

— Μωρέ, καλῶς τον τὸν Μιχαλιό. Καιρὸ ποὺ ἔχω νὰ σὲ δῶ. Κάτσε νὰ πιοῦμε ἔνα οὔζο.

— Εἴμαστε ἀπὸ κρασί. 'Απ' ἐδῶ ή ξαδέρ- φη μου, ἀπὸ τὴ Ζηλιάχωβα, διευθύντρια ἔκει τοῦ 'Αρσάκειου.

— Μπᾶ! "Εχει καὶ 'Αρσάκειο ή Ζηλιάχω- βα;

— 'Αρσάκειο λέει!... 'Αρσάκεια νὰ λέεις. Καμμιὰ δεκαπενταριά!

— Μωρέ, μπράσιο σου, Ζηλιάχωβα! Ποῦ είσαι, ἔλα δῶ παιδί. Μισή δκα στὰ δλα!

— Καὶ ἄλλη μιὰ ἀπὸ μένα καὶ μεζέ... Λοι- πόν, ποὺ λέεις, Αγγελάκι, ἀδερφούλι μου, πῶς Εἶδαμε ὅλα τὰ ἀξιοθέατα. Τὸ «Υποθρύχιο», τὶ

«Νυχτερίδα» τὸ «Κόκκινο Κορίτσι»... νὰ ιδῶ...

— Μὰ δὲν μοῦ λέεις, ξαδέρφη, τί τὸν ἀγνωστοτάτωτη;

— Τὸ «Υποθρύχιο» είνε αὐτό; 'Εγώ τὸ φαντα-

ζόμουνα καράβι, νὰ πλέῃ μέσα θαθειά στὸ

θυθό τῆς θάλασσας.

— Καὶ τὶ μαρίδα είνε ή σουπιὰ νὰ πλέῃ μέσα

θαθειά στὸ θυθό τῆς θάλασσας; Σὸν ἔχει

φουσκοθαλασσιά, τὰ κύματα, καμμιὰ φορά,

καθαλλικεύουν τὰ τραπέζια. "Αἰντε ἔλα κά-

τσε καὶ ἔχει καὶ μιὰ ρετσίνια κάντια.

— Μά...

— Μὰ καὶ ξεμὰ δὲν ἔχει, πρέπει νὰ τὸ

ιδῆς. Μὴ ποῦνε στὴ Ζηλιάχωβα πῶς σ' ἀφή-

σαιμε στραβή, καὶ δὲν είδες τὴν 'Αθήνα. "Ελα

ποὺ σου λέω νὰ τὸ δῆς, ἔχει καὶ ρυδιόφωνο.

— Καλά, μὰ πότε θὰ δοῦμε τὰ Μνημεῖα;

— Τὰ μνημεῖα; Σὸν πᾶμε στὸ νεκροταφεῖο.

Πᾶμε ἀν θέες. "Εχει καὶ μιὰ ταβερνίτσα ἔκει

κοντά. Θεός!... Πᾶνε ύπουργοι, ἐφέτες, νο-

μομηχανικοί.

— Εκεῖ τὸν ἔχουνε τὸν "Αγνωστο Στρα-

τιώτη;

— Απὸ ἀγνωστούς ἔκει πέρα, ἄλλο τίπο-

τε! "Αγνωστούς δσους θέες.

— 'Εγώ τὸν "Αγνωστο Στρατιώτη θάθελα

τὰ περνᾶς;

— Μὰ δὲν μοῦ λέεις, ξαδέρφη, τί τὸν ἀγνωστο στρα-

τιώτη; Σήμερα δὲν προσέχουν τοὺς γνωστούς καὶ σὺ ζητᾶς

ἀγνώστους;... "Ελα ποὺ σου λέω ἔκει, ἔχει μιὰ ταβερνίτσα μὲ

ρετσίνια κάντια καὶ ἔχει καὶ τζάζ-μπάντ. Μὰ ξέρεις μιὰ τζά-

μπὰ ντ ύπεροχη. Μπορεῖ

καμμιὰ φορά νὰ ξυπνήσῃ

καὶ τοὺς πεθαμένους!

— Μήν κάνεις κάνα λάθος,

ξαδέρφη μου; "Ετσι τὴν

ξέρεις τὴν 'Αθήνα; Τὴν ξέ-

ρεις, δὲν σου λέω. Θέσαια,

μὰ ἔγω θέλω τὴν ἄλλη, τὴν

παληά.

— Λάθος, ἔγω νὰ κάνω

λάθος; 'Εγώ δὲν ξέρω τὴν

'Αθήνα, ποὺ όδηγῶ δλους

τοὺς ἀστέρας δπου ἔρχονται

ἀπὸ τὴ Βιτρινίτσα καὶ τοὺς

λόρδους ἀπὸ τὰ Τρίκκαλα

μὲ τὰ θαθειά κεμέρια;

— Πιτσιρίκο, θρέ Πιτσιρī-

κο, μιὰ ὄκα!

Τὸ θράδυ ἀργά, καὶ ἀφοῦ

πῆγαν καὶ στοῦ «Γιάνη» καὶ

στὸν «Ελατο», γυρίσανε στὸ

σπίτι. Ο ἔνας ιιόλις στεκόν-

ταιε στὸ πόδια του ἀπ' τὸ

μεθύσι, κι' ὁ ἄλλος ἀπ' τὴν

κούρασι.

— Συνέχεια εἰς τὴν 49ην

σελίδα.

— Πούσαι, ἔλα δῶ παιδί. Κι' ἄλλη μιὰ ἀπὸ μένα.

— Στῶπα καὶ στὸ ξαναλέω...

— Πάλι θέλεις νὰ στὸ πῶ;

— Πούσαι, ἔλα δῶ παιδί. Κι' ἄλλη μιὰ ἀπὸ μένα.

— Στῶπα καὶ στὸ ξαναλέω...

— Ξάδερφέ μου, τοὺς είπεν ή δασκάλα, σιγὰ καὶ ντροπαλά. "Αν

μὲ δῆς κανένας ύπουργός νὰ τραγουδάω μέσα στὴν ταβέρνα...

— Ο ύπουργός! Τὶ λέεις ἔκει πέρα, ξαδερφούλι μου. Σιγὰ τὸν

πολυελαϊο. Παληαδερφός μου εἰν' κι' αὐτός! Νὰ, γυρίζοντας, ἔ-

δύ στ' ἀξιοθέατα, σὲ κάποια ταβέρνα, θὰ τὸν θρούμε...

Σὰν θγήκαν, θὰ ήταν δέκα καὶ μισή. Περνῶντας μέσ' ἀπὸ τὸ

Ζάππειο, ή ξαδέρφη είδε τοῦ Βαρθάκη τ' ἀγαλμα.

— Ποιός εἰν' αὐτός;

— Ποιός, αὐτός; Κανένας δὲν τὸν ξέρει. "Ετσι θρέθηκε ἔκει...

— Κι' ἔκεινα τὰ ἀρχαῖα, τοὺς είπεν ή δασκάλα, δείχνοντάς του

τὶς κολῶνες τοῦ 'Ολυμπίου Διός, ποιά είνε;

— Ποιά, αὐτά; Αὐτά δὲν εἰν' ἀρχαῖα, αὐτές είνε ή Κολῶνες.

Μὰ θιάσου λίγο, ξαδερφούλα μου, νὰ πᾶμε ἐδῶ στὴ λεωφόρο

Συγγροῦ νὰ γνωρίσης μιὰ ταβέρνα μὲ ρετσινάτο κεχριμπάρι,

ἄλλο ποὺ σου λέω, μ' ἄλλο νὰ τὸ ιδῆς!...

— Μὰ ἔγω θὰ ήθελα νὰ ιδῶ κάνα ἀρχαῖο.

— "Ωχ, θρέ ἀδερφέ, καὶ σύ. Τὸν "Αγγλο θὰ μᾶς κάνης τώρα;

— Υπάρχουν πιὸ χαζοὶ στὸν κόσμο ἀνθρώποι ἀπὸ τοὺς 'Εγγλέ-

ζους νὰ ξοδεύουνε τόσου λεπτὰ γιὰ νὰ ἔρχωνται ἐδῶ νὰ θλέπουν

τὶς χαλάστρες. Τ' ἀξιοθέατα τῶν 'Αθηνῶν δὲν ζήτησες νὰ δῆς!...

— Ελα νὰ σουσι τὰ δείξω. "Ελα νὰ τοιμήσουμε καὶ κάτι, γιατὶ είνε

γιώμα πειά. Νὰ ἐδῶ εἰν' ή «Νυχτερίδα». 'Επιτρέπεται νὰ έρθης

